

Вирішення цього питання, на наш погляд, можливе шляхом внесення змін та доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення як єдиного кодифікованого акту, що регламентує підстави та порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності, норм, які б деталізували та конкретизували участь захисника в адміністративно-деліктному провадженні за аналогією з кримінальним процесом. Зокрема, необхідно чітко закріпити момент залучення та допуску захисника в провадження в справі про адміністративне правопорушення, передбачити чіткий перелік його прав та обов'язків, визначити підстави обов'язкової участі захисника в такому провадженні.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 5 листопада 2015 р. (Офіц. текст). – К. : А.В Паливода, 2015. – 64 с.
2. Колпаков В.К. Кодекс України про адміністративні правопорушення: пошук нової парадигми / В.К.Колпаков // Право України. – 2004. – № 7. – С. 85–88.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 2 січня 2016 р. (Офіц. текст). – К. : А.В. Паливода, 2016. – 312 с.
4. Коломоєць Т.О. Штрафи за законодавством про адміністративні правопорушення України / Т.О. Коломоєць. – Запоріжжя : Верже, 2000. – 240 с.
5. Ильин И.А. Теория права и государства / И.А. Ильин ; под ред. с биографическим очерком В.А. Томсинова. – 2-е изд., доп. – М. : Зерцало, 2008. – 550 с.
6. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
7. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

КАНДУЄВ Д. В.,
аспірант кафедри адміністративного
і кримінального права
(Дніпропетровський національний
університет імені Олеся Гончара)

УДК 342.9

**АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Стаття присвячена визначенню основних понять та особливостей адміністративної відповідальності військовослужбовців за чинним законодавством України. Окрема увага приділяється питанню розмежування понять дисциплінарна та адміністративна відповідальність. Розглядаються спірні моменти щодо визначення та призначення відповідальності за адміністративні правопорушення у Дисциплінарному статуті Збройних Сил України та у Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Ключові слова: *правопорушення, відповідальність, військовослужбовці, адміністративне стягнення, Дисциплінарний статут Збройних Сил України, Кодекс України про адміністративні правопорушення.*

Статья посвящена определению основных понятий и особенностей административной ответственности военнослужащих по действующему законодательству Украины. Особое внимание уделяется вопросу разграничения понятий дисциплинарная и административная ответственность. Рассматриваются спорные моменты по определению и назначению ответственности за административные правонарушения в Дисциплинарном уставе Вооруженных Сил Украины и в Кодексе Украины об административных правонарушениях.

Ключевые слова: правонарушение, ответственность, военнослужащие, административное взыскание, Дисциплинарный устав Вооруженных Сил Украины, Кодекс Украины об административных правонарушениях.

The article is devoted to definition of basic concepts and features of administrative responsibility of servicemen under the current legislation of Ukraine. Special attention is given to the distinction between disciplinary and administrative responsibility. We consider the controversies regarding the definition and assignment of responsibility for administrative violations in the disciplinary regulations of the Armed Forces of Ukraine and the Code of Ukraine on Administrative Offences.

Key words: offence, responsibility, military, administrative penalty, the Disciplinary Statute of the Armed Forces of Ukraine, the Code of Ukraine on Administrative Offences.

Вступ. В сучасних умовах в Україні проголошено початок створення армії нового зразка, яка відповідала б сьогоденним потребам, була б орієнтована на захист своєї території й керована з боку цивільних органів влади. У зв'язку з цим змінюється становище самого військовослужбовця, який за своїм правовим статусом наближається або повинен наближатися до інших громадян.

Важливість і масштабність завдань з охорони життя і здоров'я, прав та інтересів громадян, відповідно до ст. 3 Конституції України, реформування адміністративного законодавства, а також поширеність адміністративних проступків, їхня структура, причини й динаміка зумовлюють необхідність предметного дослідження інституту адміністративної відповідальності, зокрема специфіки відповідальності військовослужбовців.

Провідні теоретики права та вчені-адміністративісти ґрунтовно досліджували проблему відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України. Найбільш вагомий внесок зробили С.А. Авак'ян, Ю.П. Битяк, С.Н. Братусь, А.С. Булатова, В.Н. Дубровіна, А.О. Кондрашова, О.О. Косована, А.В. Кудашкіна, А.І. Стахов, В.Г. Стрекозова, М.С. Строгович, Р.Л. Хачатуров, С.О. Шапаренко, І.Б. Цимбаренко та інші.

Проте активне реформування держави у період особливого стану в Україні зумовлює більш детальне та глибоке вивчення зазначеного питання.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та висвітлення основних аспектів адміністративної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил за законодавством України.

Результати дослідження. Сфера юридичної відповідальності взагалі та відповідальності військовослужбовців зокрема завжди привертала увагу науковців та військових, які небайдужі до воєнної проблематики. Адже зазначена сфера є досить важливою не лише у військовій галузі, а й в адміністративно-правовій. Курс адміністративного права передбачає вивчення управління обороною, у межах якого, крім організаційно-правових засад управління обороною, комплектування Збройних Сил України, військовою службою, розглядається адміністративна відповідальність за порушення законодавства про військовий обов'язок і військову службу.

У військовому юридичному словнику зазначається: «Адміністративна відповідальність військовослужбовця – це форма юридичної відповідальності військовослужбовця за

правопорушення, яке не пов'язане з виконанням службових обов'язків та не є кримінально караним. Вона розповсюджується також на військовозобов'язаних у період проходження ними військових зборів. Адміністративні стягнення накладаються повноважними органами державного управління (органами внутрішніх справ, державними інспекціями, посадовими особами, уповноваженими на те законодавчими актами держави)» [1]. На відміну від адміністративної відповідальності, дисциплінарна відповідальність є «особистою відповідальністю військовослужбовців за проступки, пов'язані з порушенням військової дисципліни, норм моралі та військової честі». Притягнення військовослужбовців до дисциплінарної відповідальності здійснюється їх безпосередніми начальниками, а також начальниками гарнізонів, старшими морськими начальниками, військовими комендантами, районними (міськими) військовими комісарами. При цьому порушників може бути піддано дисциплінарному стягненню. Проступки військовослужбовців можуть також розглядатися на зборах особового складу та товарицькими судами честі [1].

З наведеного вбачається, що адміністративна відповідальність настає за порушення, які не стосуються службової діяльності, а дисциплінарна відповідальність – за порушення, пов'язані з виконанням службових обов'язків.

Деякі вчені зазначають, що військові правопорушення є підставами для виникнення правовідносин між особою, яка скоїла правопорушення, та державою в особі органів управління (відповідного командування), правоохоронних органів, суду з приводу притягнення до передбаченої законом відповідальності. Чинне військово законодавство передбачає такі види відповідальності:

- 1) дисциплінарна відповідальність за скоєння проступків;
- 2) адміністративна відповідальність за скоєння адміністративних правопорушень;
- 3) матеріально-правова відповідальність за скоєння проступків, злочинів під час виконання службових обов'язків, наслідком яких є спричинення матеріальної шкоди;
- 4) кримінально-правова відповідальність за скоєння злочинів. Військовослужбовці на загальних підставах несуть цивільно-правову відповідальність за спричинення шкоди третім особам [2, с. 113].

За загальним правилом адміністративну відповідальність передбачає ст. 15 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Проаналізувавши цю норму права, можна дійти висновку, що вона спеціально присвячена питанням адміністративної відповідальності військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень.

Згідно з нею військовослужбовці, військовозобов'язані й резервісти під час проходження зборів, а також особи рядового та начальницького складів Державної кримінально-виконавчої служби України, органів внутрішніх справ, служби цивільного захисту й Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами [3].

Новий КУпАП уперше запровадив адміністративну відповідальність за вчинення військових адміністративних правопорушень. Зокрема, запроваджено відповідальність за відмову від виконання наказу або інших законних вимог командира (начальника), самовільне залишення військової частини або місця служби, необережне знищення або пошкодження військового майна, зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем, перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, недбале ставлення до військової служби, бездіяльність військової влади, порушення правил несення бойового чергування, порушення правил несення прикордонної служби, порушення правил поведіння зі зброєю, а також речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення, розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв військовослужбовцями. Також унесено зміни щодо процесуального оформлення вчинення військових адміністративних правопорушень: так, командирам (начальникам) військових частин надано право складати адміністративні протоколи. Військовослужбовці за вчинення військових адміністративних правопорушень несуть відповідальність, передбачену гл. 13-Б

КУпАП, за умови, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність [4].

Частина 1 статті 15 КУпАП дає перелік адміністративних правопорушень, за вчинення яких військовослужбовці притягуються до адміністративної відповідальності. При цьому законодавець уживає словосполучення «несуть адміністративну відповідальність» [4]. До таких правопорушень зараховують порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм, правил полювання, рибальства та охорони рибних запасів, митних правил, учинення правопорушень, пов'язаних із корупцією, порушення тиші в громадських місцях, неправомірне використання державного майна, незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, невжиття заходів щодо окремої ухвали суду, ухилення від виконання законних вимог прокурора, порушення законодавства про державну таємницю, порушення порядку обліку, зберігання й використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію [3; 5, с. 12].

Водночас антикорупційне законодавство дещо уточнює суб'єктів відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. До адміністративних правопорушень належать такі: порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків, порушення вимог фінансового контролю, порушення вимог щодо запобігання й урегулювання конфлікту інтересів, незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень, невжиття заходів щодо протидії корупції. Важко уявити, що за перелічених проступки буде притягнутий до відповідальності військовослужбовець строкової служби. Саме тому, відповідно до пп. «г» п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», до суб'єктів, на яких поширюється дія цього Закону, належать військові посадові особи Збройних Сил України, крім військовослужбовців строкової військової служби [6]. Військовослужбовці – громадяни України, які проходять дійсну військову службу у складі Збройних Сил України та інших військах відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» [7]. До військовослужбовців належать особи офіцерського складу, прапорщики, мічмани, військовослужбовці строкової служби й військової служби за контрактом Збройних Сил України, прикордонних військ України, Служби безпеки України, військ цивільної оборони, а також інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, військовослужбовці-жінки, курсанти військово-навчальних закладів.

При розгляді цього питання нас також цікавить можливість застосування адміністративних стягнень до військовослужбовців. Стаття 24 КУпАП установлює систему стягнень за вчинення адміністративних правопорушень [3]. Однак не всі з передбачених цією статтею адміністративних стягнень можуть застосовуватися до військовослужбовців. До зазначених осіб не може бути застосовано громадські роботи, виправні роботи й адміністративний арешт, а до військовослужбовців строкової служби – водіїв транспортних засобів Збройних Сил України або інших утворених відповідно до законів України військових формувань у разі порушення правил дорожнього руху, крім того, не може застосовуватися штраф.

Водночас згідно зі змінами чинного законодавства до військовослужбовців за вчинення військових адміністративних правопорушень може бути застосована така санкція, як арешт із утриманням на гауптвахті. Відповідно до ст. 32-1 КУпАП «арешт з утриманням на гауптвахті встановлюється і застосовується лише у виключних випадках за окремі види військових адміністративних правопорушень на строк до десяти діб. Арешт з утриманням на гауптвахті призначається районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею). Арешт з утриманням на гауптвахті не може застосовуватися до військовослужбовців-жінок» [3]. Це покарання відбувається на гауптвахтах Служби правопорядку в спеціальних приміщеннях, які обладнано в органах управління Служби правопорядку з метою виконання покарання для військовослужбовців, засуджених до арешту [8].

Водночас ст. 15 КУпАП передбачено, що військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти під час проходження зборів, а також особи рядового й начальницького складів Дер-

жавної кримінально-виконавчої служби України, органів внутрішніх справ, служби цивільного захисту й Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами [3].

Так, п. 45 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України [9] передбачено, що за вчинення адміністративних правопорушень військовослужбовці несуть дисциплінарну відповідальність, за винятком випадків, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Зазначені акти не встановлюють чітких меж між адміністративною й дисциплінарною відповідальністю та конкретне стягнення за окреме адміністративне правопорушення. Дисциплінарним статутом Збройних Сил України наводиться лише перелік стягнень, одне з яких може застосувати на свій розсуд конкретний уповноважений суб'єкт до правопорушника. Підтвердженням цього слугує п. 5 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, яким передбачено: «Щодо кожного випадку правопорушення командир зобов'язаний прийняти рішення щодо необхідності притягнення винного до відповідальності залежно від обставин скоєння правопорушення, ступеня вини, попередньої поведінки порушника та розміру завданих державі та іншим особам збитків» [9].

У Дисциплінарному статуті Збройних Сил України позначається, що на рядових (матросів) строкової та контрактної військової служби може бути накладено такі стягнення:

- зауваження;
- догана;
- сувора догана;
- позбавлення чергового звільнення з розташування військової частини чи корабля на берег;
- призначення поза чергою наряду на роботу (до 5 нарядів);
- позбавлення військового звання «старший солдат» («старший матрос»);
- звільнення з військової служби за контрактом за службовою невідповідністю [11, с. 20].

На сержантів (старшин) строкової військової служби може бути накладено такі стягнення:

- зауваження;
- догана;
- сувора догана;
- позбавлення чергового звільнення з розташування військової частини чи корабля на берег;

– пониження в посаді;

- пониження у військовому званні на один ступінь;
- пониження у військовому званні на один ступінь із переведенням на нижчу посаду;
- позбавлення сержантського (старшинського) звання [10, с. 262].

Така позиція є надто засуб'єктивованою та може виявитися необ'єктивною під час призначення стягнення. Спроба знайти відповідь на питання про те, за які адміністративні правопорушення за Дисциплінарним статутом Збройних Сил України військовослужбовці несуть відповідальність, вбачається марною, оскільки цей документ таких положень не містить. Загальне висловлювання про те, що військовослужбовці за скоєння адміністративних правопорушень несуть дисциплінарну відповідальність, не дає чіткої відповіді.

У Дисциплінарному статуті Збройних Сил України оговорюється, що якщо під час службового розслідування буде з'ясовано, що правопорушення військовослужбовця містить ознаки адміністративного корупційного правопорушення, або отримано інформацію про вчинення такого правопорушення військовослужбовцем, командир військової частини зобов'язаний у межах своїх повноважень вжити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення відповідному прокуророві й спеціально уповноваженому суб'єктові у сфері протидії корупції.

На важливість розмежування адміністративних і дисциплінарних правопорушень вказує В.В. Зуй, зазначаючи при цьому, що адміністративна відповідальність відмежовується від дисциплінарної тим, що суб'єкт адміністративного проступку не знаходиться в службо-

вій залежності від органу або посадової особи, яка притягує його до адміністративної діяльності. Дисциплінарний проступок є обставиною для притягнення особи до дисциплінарної відповідальності – це протиправна дія працівника, що порушує трудовий розпорядок, який встановлений на підприємстві, установі, організації. Цей проступок може проявлятися в порушенні службової, в тому числі трудової, дисципліни та спричиняти дисциплінарну відповідальність, яка виражається в накладенні дисциплінарного стягнення. Дисциплінарне правопорушення в більшості випадків пов'язане зі службовими, трудовими обов'язками особи [12, с. 180–181].

Слід зауважити; що Дисциплінарний статут Збройних Сил України не містить переліку адміністративних правопорушень, за вчинення яких військовослужбовець має нести відповідальність.

Статутом також встановлено, що дисциплінарне стягнення може бути накладене на військовослужбовця, який порушує військову дисципліну або громадський порядок. Звідси виходить, що існує лише дві обставини (умови) для накладення дисциплінарного стягнення: порушення військової дисципліни та порушення громадського порядку. Про адміністративні стягнення взагалі не йдеться.

Кодекс України про адміністративні правопорушення містить норму про те, що за вчинення корупційних діянь або інших правопорушень, пов'язаних із корупцією, військовослужбовці несуть відповідальність згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Крім цього, за порушення правил, норм і стандартів, які стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм, правил полювання, рибальства й охорони рибних запасів, митних правил, вчинення корупційних правопорушень, порушення тиші в громадських місцях, неправомірне використання державного майна, незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, невжиття заходів щодо окремої ухвали суду чи окремої постанови судді або подання прокурора, ухилення від виконання законних вимог прокурора, порушення законодавства про державну таємницю, порушення порядку обліку; зберігання й використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, ці особи несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах.

Для порівняння можна вказати, що в Дисциплінарному статуті органів внутрішніх справ України позначено, що особи рядового й начальницького складу, яких в установленому законодавством порядку притягнуто до адміністративної, кримінальної або матеріальної відповідальності, водночас можуть нести й дисциплінарну відповідальність згідно з цим Статутом. У Дисциплінарному статуті служби цивільного захисту зазначається, що за порушення службової дисципліни військовослужбовці несуть дисциплінарну відповідальність згідно з цим Статутом, а також цивільну, адміністративну, кримінальну відповідальність згідно із законом. Крім того, якщо в разі порушення службової дисципліни наявні ознаки адміністративного чи кримінального правопорушення, начальник зобов'язаний одночасно з накладенням на особу рядового чи начальницького складу дисциплінарного стягнення подати відповідні матеріали до органу, уповноваженого розглядати справи про адміністративні правопорушення, або до органу досудового розслідування.

Висновки. Військовослужбовці поряд з іншими громадянами визнаються суб'єктами адміністративної відповідальності. Однак їхній правовий статус суттєво відрізняється від загального. Це визначається можливістю, а в більшості випадків й обов'язковістю трансформації їхньої загальної відповідальності у специфічну. Така нормативна регламентація була успадкована з часів існування радянського адміністративного та військового законодавства й пояснювалася тим, що в інтересах обороноздатності країни, підтримання дисципліни у військах юрисдикція цивільних органів мала поширюватися на військовослужбовців лише за окремі адміністративні проступки.

На сьогодні масовий характер мають випадки грубого порушення військової дисципліни. Зокрема, набуло поширення вживання алкогольних напоїв у місцях розташування бойових

підрозділів і районах проведення антитерористичної операції військовослужбовцями Збройних Сил України. Крім того, з початком оголошення мобілізації самовільно залишили військові частини або місця служби понад 10 тисяч військовослужбовців. Також виявлено факти непокори чи невиконання наказів стосовно понад 2 тисяч військовослужбовців. Така ситуація негативно впливає на обороноздатність держави й авторитет Збройних Сил України. Тому з метою посилення відповідальності військовослужбовців за порушення військової дисципліни, для забезпечення правопорядку та військової дисципліни у Збройних Силах України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період» від 5 лютого 2015 р. № 158-УІІ [13].

Єдиною фактичною підставою притягнення військовослужбовців до адміністративної відповідальності є вчинення ними адміністративного проступку. Усі адміністративні правопорушення, за вчинення яких притягуються до адміністративної відповідальності військовослужбовці, можна умовно поділити на кілька груп. Перша група: проступки, передбачені ст. 15 КУпАП. Друга група: військові адміністративні правопорушення, передбачені гл. 13-Б КУпАП. Третя група: вчинення правопорушень, пов'язаних із корупцією.

Отже, вважаємо за необхідне рекомендувати внести зміни до ст. 15 КУпАП з метою уточнення суб'єктів відповідальності саме за правопорушення, пов'язані з корупцією, оскільки термін «військовослужбовець» має ширше значення і включає в себе об'ємний перелік суб'єктів, а «несуть адміністративну відповідальність» за ці дії тільки військові посадові особи Збройних Сил України.

Список використаних джерел:

1. Военный энциклопедический словарь. – М. : Эксмо, 2007. – 1024 с.
2. Богуцький П.П Основи військового права України: курс лекцій / П.П Богуцький, С.М. Скуріхія. – О. : Фенікс, 2010. – 340 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х (зі змінами від 12 вересня 2015 р., підстава 183-19). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / [Р.А. Калюжний, М.І. Іншин, І.М. Шопіна] – 5-те вид. із змінами і доп. станом на 10 вересня 2013 р. – К. : Правова єдність, 2013. – 976 с.
5. Шапаренко С.О. Доцільність використання ст. 15 Кодексу України про адміністративні правопорушення / С.О. Шапаренко // Проблеми розвитку та модернізації податкових і правоохоронних органів України, боротьба з корупцією та злочинністю : збірник наукових праць (за матеріалами міжвузівської науково-практичної конференції). – Ірпінь : Національна академія державної податкової служби України, 2005. – С. 11–12.
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII (зі змінами від 9 серпня 2015 р., підстава 576-19, 631-19). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
7. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII (зі змінами від 30 липня 2015 р., підстава 567-19). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
8. Про затвердження Інструкції про порядок і умови утримання засуджених, узятих під варту, та затриманих військовослужбовців : Наказ Міністерства оборони України від 26 вересня 2013 р. № 656. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1775-13>.
9. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24 березня 1999 р. № 551-XIV (зі змінами від 5 березня 2015 р., підстава 158-19). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/551-14>.
10. Мота А.Ф. Адміністративна відповідальність військовослужбовців (окремі питання) / А.Ф. Мота // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ : збірник наукових праць /

за ред. проф. В.Л. Регульського. – Львів : Львівський інститут внутрішніх справ, 2001. – № 1. – С. 261–263.

11. Шапаренко С.О. Дисциплінарний примус та дисциплінарна відповідальність за адміністративним правом України / С.О. Шапаренко // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». Серія: Право. – 2006. – № 2. – С. 19–22.

12. Административное право Украины / под ред. Ю.П. Битяка. – 2-е изд, перераб. и доп. – Х. : Право, 2003. – 576 с.

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладення обов'язків в особливий період : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 158-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/158-19>.

КОВАЛЕНКО Л. А.,
аспірант кафедри конституційного
та адміністративного права
(Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана)

УДК 342.9

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНИХ АГЕНТСТВ ЯК ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Стаття присвячена дослідженню правової природи державних агентств як центральних органів виконавчої влади України. Автором сформульовано власне визначення державних агентств України; виокремлено їхні специфічні ознаки; акцентовано увагу на підходах до класифікації державних агентств та наведено власні критерії для класифікації державних агентств України.

Ключові слова: орган виконавчої влади, державне агентство, управлінська діяльність, класифікація, реалізація державної політики, компетенція.

Статья посвящена исследованию правовой природы государственных агентств как центральных органов исполнительной власти Украины. Автором сформулировано собственное определение государственных агентств Украины; выделены их специфические признаки; акцентировано внимание на подходах к классификации государственных агентств и приведены собственные критерии для классификации государственных агентств Украины.

Ключевые слова: орган исполнительной власти, государственное агентство, управленческая деятельность, классификация, реализация государственной политики, компетенция.

The article investigates the legal nature of public agencies as central authorities of Ukraine. The author formulates his own definition of State Agency of Ukraine; singled out their specific features; the attention is focused on the approaches to the classification of government agencies and are given their own criteria for the classification of government agencies Ukraine.

Key words: executive authority, public agency, management activity, classification, implementation of state policy competence.

